

Corsendonk[®] bier

Pater zacht en donker

Agnus pittig en blond

P208832
ISSN 0779-5785
Trimestriël tijdschrift
26ste jaargang
april - mei - juni 2007

v.u.: Roger Van Mierlo
Draaiboom 4
2360 Oud-Turnhout

Kantoor van afgifte : 2360 Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPA

Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/45.01.01

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

Kerkstraat 27 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/42.30.92

© **CORSENDONCA** : Alle artikels overgenomen uit ons driemaandelijks tijdschrift moeten de vermelding "*Uit Corsendonca*" dragen, met de jaargang, nummer, pagina en de naam van de auteur.

Omslag: Foto uit de oude doos. B.J.B. meisjes tijdens de processie in de Van der Bekenlaan.

CORSENDONCA

Voorwoord

In het hofke van Chantraine liep van 20 april tot 13 mei de tentoonstelling van de **Finse kuntenares Leena Halonen**. Haar werken gaan over 'de vrouw'.

Generaties vrouwenlevens met intense ervaringen en emoties kregen er in talrijke kleurige werken gestalte. De bezoekers konden genieten van vorm en kleur. Deze tentoonstelling werd geopend door de Finse ambassadeur.

Weekend Amateurkunsten 5 en 6 mei 2007

Tijdens deze tweedaagse stelde beeldhouwer Johan Kuyvenhoven zijn "IJzeren Droombeelden" ten toon in de tuin van het Hofke. In de vroegere pastorijtuin spraken de beelden voor zich en straalden ze rust en verpozing uit.

Goezot in 't Hofke 8, 9, 10 juni

Na een prima geslaagde eerste poging in 2006, was het dit jaar weer genieten in het gezellige Hofke van Chantraine voor een fantastisch driedaags openluchtfestijn. Goezot vzw, Cultuurpromotie vzw en Hofke van Chantraine bundelden nogmaals de krachten en dat leverde weerom een fantastisch programma op.

Een permanente tentoonstelling in het bezoekerscentrum 'Landschap de Liereman'

Het Bezoekerscentrum aan de rand van het Landschap de Liereman heeft een permanente tentoonstelling. Het is een

CORSENDONCA

hedendaagse en interactieve tentoonstelling geworden met uitleg over de waardevolle natuur en de bescherming van het gebied, de geschiedenis, de archeologie, de bodem en vele verhalen erover. Centraal staat een "levende kaart" van het gebied. Het landschap De Liereman wordt er dus letterlijk op de kaart gezet. Deze tentoonstelling is meer dan een bezoekje waard.

Onland 2007: "Kilte van de Opwarming" 24 augustus tot 23 september 2007

"Onland", woeste grond of ongecultiveerde natuur, verwijst naar het Kempense heidelandschap. Zoals de boeren vroeger begonnen met het ontginnen van het zogenaamde "onland", zo vertrekken ook kunstenaars vanuit materie om tot een schepping te komen. Naast traditionele schilder- en beeldhouwkunst is er aandacht voor installatie, fotografie, video, literatuur, muziek en andere kunstvormen in het gebouw en de achterliggende tuin. Met Onland beoogt de vzw Hofke van Chantraine een zomerse kunsthappening rond actuele kunst. Diverse kunst disciplines versmelten tot een geheel rond het thema "Kilte van de Opwarming". Deelnemende kunstenaars: Luc Vermeerbergen, Bart Van der Moeren, Jef Faes, Els Van den Veyver, Hilde Heyns, Bruno Van Dijck, Pia Raeymaekers, Jaak Hillen, May Oostvogels, Paul Van Hees, Leona Sels, Leo Peeters, Tim Smeyers, 'Het buitengewone project' Stedelijke Academie voor Schone Kunsten / Turnhout en PVT De Liereman.

Zomerfietstocht 2007

Net zoals voorgaande jaren is er dit jaar weerom een zomerfietstocht. Een fietstocht die je brengt langs de mooiste

CORSENDONCA

plaatsjes van ons dorp. Een tocht van 30 km met vertrek aan het dorpsplein. De te zoeken foto's trachten te vinden alsook de bijhorende historische vragen beantwoorden horen tot de zoektocht.

Vakantie

Vrije tijd en vakantie, een integrerend deel van het leven. We leven in een tijd en zijn daarvan nooit vrij. Vakantie, even wat anders, er even tussenuit. Op zoek naar nieuwe oorden, andere culturen. Een uitstapje in eigen streek.

Iedereen vult het anders in, voor iedereen een andere beleving van vakantie en vrije tijd. Ik wens aan iedereen een fijne vakantie toe. Een tijd om je batterijen terug op te laden, een tijd om naar uit te zien.

Hopend op een prachtige zomer met veel zon en warmte. En vooral veel innerlijke warmte, maak er iets van ... van jou zomer 2007.

Jan Sels

Voorzitter

Hoskens Maria

° Turnhout 8 juli 1944 † Oud-Turnhout 25 maart 2007

In Memoriam Maria Hoskens.

Op zondag 25 maart 2007 overleed op 62 jarige leeftijd te Oud-Turnhout Maria Hoskens. Maria was getrouwd met onze ondervoorzitter Roger Van Mierlo. Maria was de stille aanwezige achter Roger. Samen trokken ze er regelmatig met de fiets op uit. Lange afstanden schrikten hen niet af. Menig stukje Vlaanderen hebben ze samen afgefietst. Binnen het sociale leven was Maria ook regelmatig terug te vinden bij de activiteiten van de gepensioneerden. Roger, die penningmeester en tevens secretaris is van OKRA, beleefde samen met Maria vele intense momenten, zoals de 'koffie's' en diverse uitstappen, om er enkele uit een grote reeks maar op te noemen. Maria was de stille aanwezige thuis. Ze vertelde het altijd met weinig woorden. Telkens ik bij hen aanbelde, was het meestal Maria die de deur opende en me steeds vriendelijk onthaalde. De laatste tijd had ze ook een nieuwe hobby: 'het kantklossen'. Hier kon ze uren lang van genieten. Indrukwekkend heb ik er eens op staan te kijken. Het is al een wonderbare gave om aan het geheel aan uit te kunnen. Door het verleggen van de klosjes een mooie figuur maken van knoopjes en draadjes: die gave had Maria.

Maria, dank voor de tijd, dank voor je steun, voor je inzet, voor je stille werk achter de schermen van Corsendonca. Dank voor de vele babbels, je lach, je aanwezigheid.

Wij bieden hierbij aan Roger, aan hun zoon Gunther en schoondochter Lieve, alsook aan de kleine Lisa onze oprechte blijken van medeleven aan.

Jan Sels

Oud-Turnhout en haar monumenten

Deel VII van VII

Bij koninklijk besluit van 19 januari 1935 werden voor het eerst enkele monumenten in onze provincie onder wettelijke bescherming geplaatst. De mogelijkheid daartoe was voorzien door de wet van 7 augustus 1931, waardoor een kader werd gecreëerd om ons onvervangbaar cultureel erfgoed en landschappelijk schoon te bewaren¹.

Onze gemeente bezit zeven geklasseerde monumenten, die we in deze korte bijdrage belichten. We doen dit in vogelvlucht en in zeven delen naar chronologische volgorde van besluitvorming. Monumenten zijn getuigen van een rijk en waardevol verleden, door onze voorouders voor ons nagelaten. Door de klassering van monumenten en landschappen bewaren we het erfgoed voor onze nakomelingen. Tegelijkertijd is dit een erbetoon aan hen die ons het waardevolle geschenk hebben gegeven.²

Gemeentehuis

Oud-Turnhout

Dorp 31

Monument sinds 6 juli 1999

Het complexe gebouw met verspringende, afwisselende bouwvolumes is in 1906 – 1908 uitgevoerd in neotraditionele bak- en zandsteenarchitectuur met kasteelachtige allure naar het ontwerp van Jules Taeymans³. Een monumentaal, vierkant torengedebouw op hoge zandstenen plint wordt bekroond met

CORSENDONCA

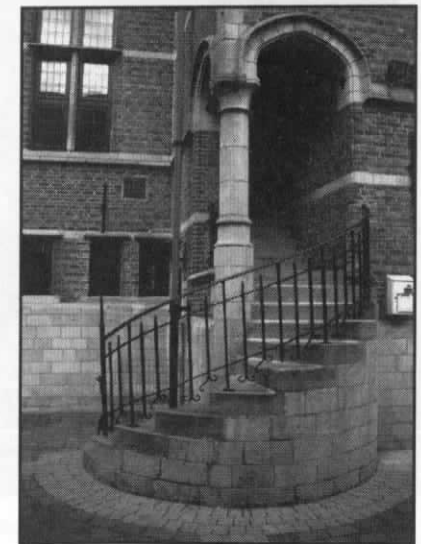
een tentdak. Aan de linkerkzijde leidt een bordes met smeedijzeren leuning naar de voormalige hoofdingang met korfboogpoort onder het lessenaarsdak. Een ronde traptoren met achthoekige bovenbouw en spits flankiert links hiervan de gevel. De zij- en achtergevel worden gevormd door een uitbouw met trapgevels en een trap achteraan die leidt naar een hoekportiek met tudorbogen. De gevels zijn verlevendigd met zandstenen speklagen en dito omlijstingen rond de kruiskozijsen, klooster- en bolkozijsen. In het typische interieur, vooral in de trouwzaal en de schepenzaal, zijn nog de kenmerkende schouwen en de moer- en kinderbalken op beschilderde consoltjes bewaard. Het gebouw omvatte, naast een raadzaal en andere ruimtes ten behoeve van de gemeentelijke administratie, ook 'depots' een gevangenis en een brandweerkazerne. Het traptorentje deed trouwens dienst als droogruimte voor de brandweerslangen. Tijdens de inval van de Duitsers in mei 1940 werd het gemeentehuis beschoten. Het geheel werd in 1945 hersteld en uitgebreid, maar slechts het gedeelte uit 1908 werd beschermd als monument.

Jan Sels

- ¹ A. Kinsbergen, Gouverneur van de provincie Antwerpen, Beschermd Cultuurpatrimonium in de provincie Antwerpen, Provinciebestuur van Antwerpen, Antwerpen, 1990
- ² WILLEM AERTS, 'Beschermd Cultuurpatrimonium in de provincie Antwerpen 1999-2001' Antwerpen, 2002.
- ³ Jules Taeymans (1872 – 1944), architect, volgde in 1903 zijn vader Pieter Jozef Taeymans (1841 – 1902) op, als bouwmeester voor het arrondissement Turnhout.. Hij zal deze functie bekleden tot 1937. Jules behaalde net als zijn vader het diploma van architect aan de Antwerpse Academie voor Schone Kunsten. Jules was ook leraar en directeur aan de Turnhoutse tekenacademie. In 1924 nam hij deze functie op zich maar na een geschil met het stadsbestuur

CORSENDONCA

nam hij in 1928 ontslag. In zijn bouwstijl liep hij volledig in de voetsporen van zijn vader. Zijn stadhuizen zijn neo Vlaamse renaissance, de kerken neoromaa ns en neogotisch. De scholen tekende hij naar de geest van de tijd. Over bouwstijlen zei hij: "Er is niks nieuw onder de zon".

CORSENDONCA

Herken je ze nog

De heemkring wil via U deze foto's compleet maken.
Als je iemand of uzelf herkent, bezorg de namen aan:
Het Hofke van Chantraine
Kerkstraat, 46
Tel: 014 47 94 94

of aan Rudy Cornelis
Tel: 014 42 65 85 (na 18h00)
RCornelis@advalvas.be

of aan Louis Cuylaerts
tel: 014 45 29 17

Foto 58. De B.J.B. meisjes met pastoor Wijnants

CORSENDONCA

Foto 57. De B.J.B. meisjes aan de grot van Zwaneven in uniform en mer vlag.

De oorlog van Jan Van Den Avoort**Deel XIII**

Maandag 11 juni 1945

's Morgens staan we stil in een volledig vernielde statie. Welke statie het is kunnen we niet herkennen. Er hangt nog een koude morgenmist, doch volgens de grootte van de statie denken we in een grote stad te zijn, die volledig vernield schijnt te zijn, volgens dat we nu reeds zien. We zoeken allen naar plaatsjes waar we de naam van de stad zouden kunnen op lezen om te weten hoever we vannacht gevorderd zijn. Nergens vinden we iets waar de naam van de stad opstaat. Het wordt reeds goed licht en de vernieling wordt precies nog groter, daar we nu verder kunnen zien. Tegen 8 uur komt een Duitse spoorwegbediende naar zijn "blokhaus" dat ook flink vernield is. Hij vertelt ons dat we ons in Münster bevinden. Wanneer we verder zullen rijden weet hij ook niet. Geen uurregeling. Als de spoorbaan veilig is kunnen we verder. Het gaat tegen 11 uur voor we weer verder zijden. Hoe ze met ons vannacht gereden hebben begrijpen we niet goed. Gisterenavond gingen we een heel andere richting uit. Ver zijn we niet opgeschoten doch we zijn nu weer aan 't bollen. Maar de trein rijdt weer langzaam. Hij kan ieder ogenblik weer stoppen, wat we telkens vrezen als we een klein bahnhof zien. Tegen de middag wordt die vrees bewaarheid als we juist buiten Meklenbeek stoppen naast een ander konvooi dat bewaakt wordt door Engelse soldaten. Bij nadere berichten, al wordt het aan onze

treinreizigers verboden contact te zoeken, weten we al gauw wat voor trein dat is. Het zijn Hollandse N. S. B. 'ers. Het wordt een gejuw en geschel tussen onze trein en de andere vooral de Hollanders doen hun best tegen de Hollandse Hitlers. Het is een konvooi dat reeds aan de grens is geweest maar niet in Holland mocht. "Terug Duitsland in. Eerst de eigen jongens binnen". Ons wordt mede gedeeld dat hier een bevoorradingsplaats is en we allen met lepel en vork naar een lager moeten, wat we ook doen. Daar krijgen we soep te eten en een paar sneden brood met vlees belegd en koekjes zoveel we willen. Politieke gevangenen in uniform of met bewijzen, krijgen melk en een pakket. In iedere wagon krijgen we nog een grote bus vlees. Rond 15 uur rijden we weer verder. Er is in deze streek een grote vernieling waar te nemen. De Duitse kinderen staan naast de baan en groeten zó onnozel kinderlijk dat ze hun voorschotjes vol koekjes toegesmeten krijgen. Ik denk dat ze de transporttreinen daarom zo goed kenen. Het zijn kinderen en die begrijpen niet wat het grote Duitse volk aan ons heeft misdaan. Dülmen wordt voorbij gereden en de volgende plaats is Haltren, weer stoppen. Hier lopen negers onze trein af met hele pakken sigaretten om te ruilen met fototoestellen, verrekijkers of ze verkopen ze tegen Belgisch geld. 100 fr per pakje. Zij doen zaken. Piet komt ons een sigaretje presenteren. Hij heeft zijn toneelkijker verruild tegen 3 pakjes Chesterfields. Aan onze wagon komt ook een neger voor "Belgisch money". Ik heb geen briefje van 100 fr. maar laat hem een zien van 20 fr. Dat heeft hij nog niet, maar hij ziet wel dat het Belgisch geld is. De waarde begrijpt hij er niet van. Hij vraagt hoeveel sigaretten. Ik probeer met 1 pakje in verhouding van anders 100 fr. per pakje. Hij is dadelijk akkoord, waarvan wij allen verschietsen. Had ik gezegd 3 pakjes had ik

CORSENDONCA

ze misschien ook verkregen want hij wilde ook zo een briefje. Enfin ik rook weer "Camel". We vertrekken weeral en nu gaat het weer snel door een industriegebied, dat niet te fel beschadigd is en reeds aan het werken is. Maar hier zijn de Amerikanen al een maand of acht. Er is hier maar één spoor voorop en af rijden, daarom dat de trein zulke vaart heeft. We genieten van de zon die er nog niet te veel is doorgekomen op onze reis. Ik zit naast Franske Andriessen. dan het Oekraïense meisje die onze kleinste medereiziger vasthoudt. Daarnaast de Duitse vrouw die voortdurend zegt. "Wat is das hier schön". We rijden door een weinig bewoonde plaats, vol wouden waarin we wel sporen van hevige gevechten opmerken. Als ze dan tussen door een huisje of villa ziet staan tussen de bomen dan uit ze vol verlangen. "Das möchte ich habe". Franske lacht en pinkt eens tegen me. "Zo is heel België", vertelt Franske. "Dat hast mein man auch immer gesagt", antwoordt ze. Ik vraag aan Franske heel rap in het Vlaams zodat ze ons niet kan verstaan. "Of dit haar niet te hard gaat tegenvallen, alleen de bevolking zal haar al anders gaan bevallen als ze wel denkt. Ik moet nog een paar deuntjes spelen op de mondharmonica, en meteen moet de kleine bij mij zitten. In de wagon zingen ze de wijsjes mee, andere kaarten of slapen. "Als we aan de Rijn komen, me wakker maken zulle Jan", roep Toonie van onder zijn deken. Als ik een tijdje gespeeld heb, wil de kleine ook ne keer proberen wat ik toelaat. Hij heeft me ook afgezien dat ik het instrumentje uitklop op mijn knie en hij wil dat ook doen met gevolg dat het muziekske langs de baan ligt en wij verder rijden. De kleine durft niet meer te blijven en gaat terug naar zijn moeder die verontschuldigd. Ik stel ze gerust met "im België sind nog viel besser" Weer valt ons iets op en dat is dat hier naast de spoorbaan het vol ligt met dozen en blikken busjes

CORSENDONCA

van alle soorten. Modern Amerika laat hier zijn sporen na. Men kan juist zien waar hier eens een transporttrein heeft opgehouden. Alleen aan de hopen busjes.

De trein vertraagt weer en we zien de grootste vernieling langs weerskanten. Waar vroeger huizen gestaan hebben ligt nog een hoop steen. Bomen zijn allen tot tegen de grond afgeschoten. Hier is zwaar gevochten. Verder is de grond met obustrefers bezaaid. Ergens lezen we Wesel. We denken terug aan de luchtlandingstroepen die zich hier over de Rijn neerzetten. Dus moeten we de Rijn gaan zien. Ik wek den Toon en nu hangen of zitten we allemaal in de twee deuren. Kijken en nog eens kijken naar de zware vernieling. In de verte zien we twee bruggen die in de lucht gevlogen zijn en die met delen omhoogsteken. Dat is de Rijn. De trein rijdt zo traag dat er sommige jongens uitspringen en meelopen om hem daarmee precies te kunnen tarten. De lijn schijnt te klimmen en we gaan over de Rijn rijden. Immer trager en trager.

Boven de Rijn, staan we allen in de wagen. We durven nauwelijks naar de vele gezonken schepen kijken en andere vernielingen. Waarover we bollen weten we niet, 10 à 15 meter hangen we boven het woedend stomend water. Verder zien we niets. Hier en daar op afstand een paar palen als golfbrekers. Of het voor de brug is weten we niet. Het duurt lang een we boven het water weg zijn en weer vasten bodem zien. Van een brug hebben we niets gezien, zelfs geen dwarsliggers onder de sporen. Dat is ook Amerikaans materiaal.

Als we over de Rijn zijn gaat de rit sneller langs enorme grote plaatsen die afgespannen zijn met prikkeldraad. Dat moeten krijgsgevangen kampen geweest zijn, die nu helemaal leeg zijn. Hier is vele vernieling te zien. We gaan een kaartje spelen tot we door Kempen zijden. Als we zo doorbollen vannacht zitten

CORSENDONCA

we morgen in België want we zijn niet zo heel ver van de Duitse grens. Vlak voor een volgend stadje dat Krefeld moet zijn blijven we aan een "blokhaus" staan. Niemand mag uitstappen. Er is hier weer een bevoorrading en dit gaat ook op zijn Amerikaans. Een trein als de onze met zijn 53 wagons is op een kwartier tijd bevoorrad.

Enkele Amerikaanse Rode Kruis meisjes lopen langs de trein en schrijven op iedere wagon het aantal inwonende personen. Een paar camions rijden achterna langs de trein. De eerste zet 1 of 2 bussen koffie af. De tweede volgt met soep en een derde met koekjes en vlees. Een kwartier later komt een andere wagon de ledige bussen afhalen. Intussen hebben nog een paar Rode Kruis meisjes de trein afgeweest met melk voor de kinderen, zieken en politieke gevangenen. Daarna mogen we uitstappen, en zien dan dat er voor ons nog 3 treinen staan te wachten, nog allemaal voor de statie van Krefeld. Tegen dat het donker wordt zijn we enkele honderden meters genaderd en staan we stil voor de nacht.

Waar zullen we morgen vroeg wakker worden vragen we ons af.

Dinsdag 12 juni 1945

We staan nog steeds op dezelfde plaats als gisteren avond. Nog 2 treinen voor ons en 2 achter ons. We hebben ons eens goed gewassen in zuiver water van een gracht. Het is intussen 7.30 geworden en we vertrekken weer, doch het is weer maar na 100 meter stoppen we weer. Een uur wachten en weer rijden we een 100 meter verder. Een beetje na de middag doen we weer een grote rit van 1000 meter, en staan nu op een bruggetje over één der hoofdstraten. Hier wordt het nog interessanter.

CORSENDONCA

Hier is gevochten geweest want in de straat onder ons zien we 5 grote Amerikaanse uitgebrande en stukgeschoten Amerikaanse tanks staan. Duitse kinderen op de straat kijken verlangend naar omhoog voor koekjes die hun ook worden toegeworpen van op de brug. De trein blijft lang staan en er worden al briefjes van 0.50 Rm naar de kinderen gegooid die er veel belang aan hechten. Er komen meer en meer kinderen bij en bij ons sluiten ook méér en méér jongens aan. De straat is vol kinderen. De brug vol jonge kerels. De Duitse markbriefjes dwarrelen naar onder waar de kinderen ze grabbelen. Voor ons heeft dat geld geen waarde meer. De Duitsers houden er nog aan. Het gaat er al lijk op een velodrom waar premies worden aangekondigd. Nu en dan roept één van ons. "Een briefje van 10 Rm., laat het zien en laat het dan vallen. De bengels staan met de handen in de lucht. Er zijn een paar vinnige gastjes bij die de vetste brokskes steeds te pakken hebben. Het wordt spannender en gewichtiger. Eerst wordt de straat in het oog gehouden of er geen auto's aankomen die ongelukken kunnen teweeg brengen en dan wordt weer een "sonderstuk" naar beneden gelaten, tot briefjes van 20 en 50 Rijksmark toe. En die dan verdwijnen in de zakken van de kinderen. Aan dit spel mogen alleen de kleine meedoen. De grote Duitsers mogen staan kijken en overal afblijven of één paar van ons zullen eens naar onder komen. En ze blijven eraf al zouden ze graag meedoen. Er komt een auto van de elektriciteitsdienst aangereden die vlak onder de brug de tramlijn gaat in orde maken. Het zijn Duitsers die dat doen aan misschien 1 Rm. per uur. Doch telkens als er een briefje van 10 à 50 Rm op hun autodak terecht komt, moeten ze dit naar beneden gooien voor de kinderen. Daar hebben we het meeste lol aan. Er zijn ook kleine kinderen bij die niet kunnen grabbelen en met lege

CORSENDONCA

handjes staan. Daar wordt ook naar gekeken. Voor hen wordt speciaal uitgeweid en op voorhand gezegd voor wie het is. Zodat ieder kind geld heeft en koekjes. De trein fluit weer driemaal; teken van vertrek en allen wippen in de wagon. De kinderen juichen en groeten ons dankbaar toe. Wij groeten hen ook en we rijden weer een 300 meter en stop. Bijna zijn we tot in de statie van Krefeld. Hier staan langs de baan halfrijpe kersen en stekelbessen waar onmiddellijk een razzia naar wordt gedaan. Ook onze Oekraïense wil deze bessen proeven en gaat aardbeien plukken. Als ze terug komt heeft ze het meest van al de groenste aardbeien bij. "Dat kind kent zulke dingen nog niet", zegt Toon. "Wij gaan eens op verkenning Jan". En we zijn met twee weg. Nogal rap vinden we ons goesting aan rode aardbeien zoveel we willen en we doen ons best. De Toon is nogal langs de landbouwkant en zal eens zien of er al nieuwe petatten aan de aardappelstruiken hangen. Als hij daarmee bezig is, terwijl ik sta te kijken, komt de vrouw van deze hof af en valt hevig uit tegen ons. Toon doet voort met wat hij bezig was en wat hij wilde weten. Terwijl ik haar eens aankijk of ze met ons niets te maken heeft. De vrouw buldert maar door en praat van officieren en commandant en al die litanie. "Er is nog niet veel aan makker", begint Toon. "Wat weet die Duitse daar allemaal"? Ik leg hem snel uit en begin dan tegen de vrouw, terwijl Toon de petattenbos goed terug in de grond duwt. "Ik leg haar uit wat wij hier kwamen doen dat we niets wilden vernielen zoals hun soldaten dat bij ons in België soms deden, dat we nu ook eens na 2 jaar en zoveel maanden fruit wilden eten en nog meer". Alles heel beleeft. De vrouw houdt echter haar bitsige karakter aan en is niet akkoord met mij al moet ze toegeven dat ik en Toon gedaan hebben wat ik vertelde. "Ja frau", zegt Toon op zijn beurt. "Als ge nu nog zo vrak wilt

CORSENDONCA

blijven zullen we onze kameraden eens gaan verwittigen en vertellen wat ze hier kunnen krijgen aan bessen en zo meer, en dan kunt u gerust zijn dat ge dit jaar niet meer in uwe hof moet zijn voor aardbeien". De vrouw kalmeert onmiddellijk en antwoordt met tegenzin. "Het is goed zo, laat maar". En ze is weg.

"Nu kunnen we ze temmen als we willen, Jan", zegt Toon. "Maar we vernielen niets. Het zal hier nog erg genoeg worden met het eten. Al is het voor mensen die het ons niet hebben gegund". In de wagen delen we met de anderen mee. De namiddag vordert reeds ver al voor we doorrijden tot in de statie waar weer wordt gestopt. Dat is nu een goede 5 Km dat we gevorderd zijn sinds gisteravond en hoelang gaan we hier nu weer staan. De statie is flink beschadigd en we kunnen of mogen niet ver van de trein want het staat hier vol met transporttreinen van het geallieerd leger die hier manoeuvreren. Hier zien we dan ook voor het eerst het geweldige materiaal van de Amerikanen. Grote tanks, kannonnen, tanks met grijpers, kleine kranen en alle soorten tractors en materiaal. We kijken onze ogen uit. Daar was het Duitse leger niets tegen en het Russische!!!. Een grote nul met zijn paarden en auto's met houten cabine. Zonder de Amerikaanse materiële hulp zouden de Russen Berlijn niet bereikt hebben, al waren hun tanks T.34 en T.52 nog zo sterk als ze lomp waren van model tegen wat we hier te zien krijgen. Enfin de oorlog is voorbij die dingen kunnen nu wel voor iets anders dienen. Kwart voor 10 zet de trein zich weer in beweging en geraken we buiten Krefeld. Dat is dan ook alles voor vandaag want eens we buiten Krefeld zijn stopt de trein weer. Goed dat we op een dag niet meer kijken, reeds lang genoeg van huis, toch vinden we het doodvervelend telkens 100 meter rijden en dan weer uren

CORSENDONCA

stilstaan. De avond valt stilaan. Als we er even uitgaan zien we een Belgische jongen doodsbleek tegen een muur staan. Een Hollandse soldaat houdt er de wacht bij en is druk aan het praten tegen een groep andere medereizigers. "Hoe die jongen zijn regenzeiltje had weggenomen. Dat hij zich nu zal te verantwoorden hebben tegen zijn officier. Dat stelen kan de doodstraf kosten", vertelt hij terwijl de jongen staat te sidderen met neerhangend hoofd. "Hij zal hem niet loslaten", is zijn antwoord als de andere jongens hem vragen van dat maar te vergeten. Een jongen die zolang van huis weg is geweest en nu naar huis mocht en dat hij toch zelf niet bij dat stuk was. De jongen kon evengoed denken dat het van een trein gevallen was. Niets te doen, geen genade. De Belgische kameraden van de jongen komen vragen waar zijn officier is. Dat zal hij niet zeggen. "Die jongen moet blijven staan tot ik hem mee neem naar de officier en dat zal nog 2 uur duren". Intussen kan de trein voortrijden. De jongen durft niet te wenen en niet te kijken. De andere Belgen die hem kennen vertellen zijn leven in Duitsland. "Alles verbrandt tijdens de bombardementen". De Hollander kijkt naar een klein zakje, een vaderlanderke, met enkele kledingstukken in. "Dat is het hele bezit van die jongen", getuigd een Belg. "Waar de jongen in België heen moet weet hij zelf niet, zijn vader en moeder zijn allebei dood. Dat moet een soldaat toch inzien als hij dan eens een stuk wil nemen voor zijn eigen waarvan hij toch reeds spijt van heeft". "Dan zullen ze hier wel weten waar hij heen kan", antwoordt de Hollander heftig terug. "En verwijder jullie nu allemaal snel van hier of ik zal andere maatregelen treffen". Na dit harteloos verhaal begint één van onze Hollandse medereizigers de Hollandse soldaat zijn gedacht te kennen. "Dat dit weinig menselijk is van hem". De soldaat wordt woedend, neemt zijn

CORSENDONCA

geweer en praat van schieten. En de Hollander moet onmiddellijk mee met opgeheven handen. Nu wordt de soldaat uitgelachen voor zijn laag karakter en de Hollander gaat lopen. Hij heeft in zijn verontwaardig te veel gezegd. De soldaat er achter doch kan onverrichterzaken terug keren. Heel de trein is tegen hem. Hij wil hulp zoeken bij twee Engelse soldaten die van op een brug het spel in het oog houden. Maar onder onze Belgen zijn weer geen uilen en er zijn er bij die uitstekend Engels spreken en verstaan beter dan de Hollander zelf. Zij vertalen ons, tegen de Hollander zijn wil, in het Vlaams zodat nu iedereen weet dat de Engelsen hem minachten voor zijn handelswijze. Hij verwenst de Engelsen nog en laat dan de Belg terug in vrijheid. Hij wordt niet erg bedankt voor zijn daad en men laat hem staan. Ik, Toon en nog een paar makkers gaan nog wat verder wandelen al valt de koude avond steeds dieper in. We slagen een praatje met een oudere Hollandse wachtsoldaat. Die verteld dat in Holland sigaretten meer waarden hebben dan goud enz. Dan vraagt hij of wij merken willen ruilen tegen guldens. Dan kan hij hier ook eens uitgaan. Ik heb er nog 200 en wil hem meenemen naar onze wagon, doch hij mag zijn plaats niet verlaten daar de Duitsers de brug zouden kunnen saboteren want zulke daden vallen nog voor. Ik loop ze nu zelf halen en ik verhandel 200 Rm tegen 35 Gulden die ik in België hoop te kunnen omzetten. Ik krijg er nog een pakje Chesterfield bij, dus we kunnen weeral roken. Na de handel wensen we nog een goede nacht aan die kerel en gaan dan terug naar onze wagon om nog eens te slapen in die koude beestenwagen. Weer met de gedachten waar zullen we morgen vroeg zijn.

CORSENDONCA

Woensdag 13 juni 1945

Door de reten van de wagon zien we licht binnendringen en we zijn aan het rijden. Zouden we nu uit Duistland zijn? Ik heb nogal goed geslapen vannacht en ik duizel weer in. De anderen grommen ook nog.

Plots een geweldige knal en de wagon schudt dooreen. Allen schieten wakker. De trein staat stil. Zou hij ergens op gebotst zijn? Dadelijk steken we onze koppen buiten en zien, een drietal wagons achter, ons een hoop jongens bijeen staan die druk aan het uitleggen zijn. We zien ook een gekwetste op een draagbaar liggen. Op onze vraag wat hier gebeurd is vertelt men ons dat toen de trein stopte hun kameraden eruit sprongen om hun behoefte te doen. En toen is een van de jongens in het spoor naast het onze op een landmijn of zoiets getrapt. Het gevolg is één dode en één zwaargewonde. Er is ook een lichtgekwetste die nu alles aan het uitleggen is. Met de twee anderen is men reeds weg naar de laatste wagon waar een Rode Kruis dienst is. Nu zien we ook om de 50 meter op witte plankjes een doodskop geschilderd met in het Duits, het Frans en het Engels, "Achtung minen". Meteen weten we dat hier niet meer moet worden gewandeld en dat we best binnenblijven. We weten ook dat we nog in Duitsland zitten en vannacht niet veel gevorderd zijn. Bij nader onderzoek bevinden we ons nog in München – Gladbach vlakbij de vroegere Siegfried – Linie. Dus kunnen we ons aan mijnenvelden best voorbehouden. Er is hier ook veel stukgeschoten en overal zijn er kuilen en putten. Rond een uur of 8 vertrekken we weer, nu met een dode die meereist, een Brusselaar van in de 60 jaar. We rijden nu door de Duitse beroemde verdedigingslijn nog vol met prikkeldraad en antitankgrachten. In de lucht geblazen bunkers en aangeduide

CORSENDONCA

mijnenvelden. Ook bemerken we veel soldatengraven. Dat hier nog niet veel is opgeruimd bestatingen we als we op een plaats naast de spoorbaan een geraamte van een koe voorbijrijden. Ze is nog volledig heel maar uitgedroogd. In een weide zien we nog meer van zulke mummies liggen. Nu bolt de trein nogal tamelijk door en als we door Geilenkirchen rijden denken we vanavond thuis te zijn. We naderen de grens en komen weer in 's Hertogenrath waar we vóór twee jaar en drie maanden zijn binnengereden in het Grosse Deutsche Reich met al zijn droevige misseries. We rijden er nog niet uit en wachten in de statie, nu niet voor controle van onze valiezen maar om te weten op welk spoor we nu mogen. Er is hier niet zoveel vernieling te zien. Maar verderop weten we niet daar we niet uit de trein mogen komen van de grenswacht. Na een uurtje vervelend wachten zet de trein zich weer in beweging. Hij gaat niet de kant uit vanwaar we zijn binnengereden in de tijd. Hij moet de Hollanders gaan thuisbrengen. Tussen 9 en 10 uur verlaten we Duitsland. Voor ons een zucht van verlichting. We zijn weg uit het land dat we verwensten. Bij de Hollanders stijgt een gejubel uit de wagons. Zij zijn nu op eigen bodem. Kerkenrade is de eerste Hollandse plaats. De bevolking is blij hun jongens terug te zien en roepen en jubelen al zwaaiend met Hollandse vlaggetjes en steken hun twee vingers in V vorm omhoog. Ook ons zijn ze genegen en hun vreugde blijft even groot. In Heerlen stoppen we in de statie vlakbij een koolmijn. De bureelbedienden en arbeiders komen de Hollandse makers groeten. Er worden snel kaartjes geschreven en weggestuurd naar families door de Hollanders. Wij wachten onze toer wel af. Na een half uurtje oponthoud gaat de rit weer verder onder de veelvuldig en gemeente wens van de bevolking, van een snelle en goede thuiskomst. Het gaat door mooie Hollandse

CORSENDONCA

streken en over een goed verzorgde spoorbaan tot in Valkenburg waar we weer stoppen. We zijn dat gewoon geraakt. Het is hier echt mooi, spijtig dat we niet weg kunnen. In een café speelt een Amerikaanse swing muziek. Bier is er nog niet, wel bonenkoffie en thee. "Hier is voor enkele jaren het wereldkampioenschap verreden", zegt Toon. 't Is te zien, er zijn mooie en gladde banen tussen prachtige streken.

Anderhalf uur pauze en we vertrekken nog eens. De volgende statie is Maastricht waar we de Hollanders zullen kwijt spelen maar hoe dikwijls zullen we daar tussen nog stilstaan, vragen we ons af? Het valt erg mee want we rijden rechtdoor tot in de statie van Maastricht waar we op een buitenspoor worden gerangeerd.

Hier nemen we afscheid van onze Hollandse kameraden. Piet Verbeek, Henk Schimmel, Kobus Verhoef en Henk Van De Sluis. Het afscheid is vreugdevol omdat wij weten dat ieder naar huis wil en er wordt afgesproken van mekaar nog wel eens op te zoeken zo gauw alles weer normaal is. Zij zullen echter nog zo rap niet thuis zijn als wij daar hun thuisstreek nog maar enkele weken bevrijdt is en er zeer weinig eten is, en geen vervoer. Zij zullen dan ook nog enkele dagen in Maastricht moeten verblijven. Wij gaan ne keer uit de statie met de Hollanders praten. Voor een winkel zien we een affiche uithangen. "Grote koerswedstrijd met volgende Belgische renners...". "Het gaat hier al normaal", zegt Toon. "Misschien zijn wij morgen vroeg ook in een normaal land, thuis"? Als we zo staan te kijken naar het verkeer hier wordt ons een truc aangeleerd. Enkele kerels moeten in een dorpje buiten Maastricht zijn en proberen om iedere auto te laten stoppen. "Dat gaat hier zo en ook in België", verzekert ons één van die jongens als ze op een Amerikaanse camion mogen kruipen.

CORSENDONCA

We worden bij de trein geroepen. Er is weer bevoorrading. We zijn benieuwd wat we in Holland krijgen. De man ieder twee en een half witte koekenbroodjes en voor de kleinen melk. Rond 18 uur heeft onze trein zich van de Hollandse en Deense wagons ontdaan en zet de locomotief zich voor onze wagons. Wij stappen in en vertrekken weer. Nu gaat het naar België. We leven in een ongewone spanning. Hier gaat alles weer normaal in de treinregeling en we bollen gezwind langs moois streken. Van verre zien we een spoorbrug over onze lijn. "Dat is Visé", roept de Miel "daar heb ik dikwijls de wacht opgetrokken in mijn soldatenterm". Dus dit is België.

In vele wagons evenals in de onze wordt ons vaderlandslied gezongen en er wordt met de Belgische vlaggetjes gezwaaid. Vele Belgen zitten boven op het dak van de wagons en zingen en zwaaien als gekken. "Dat ze er met hun zottigheid maar niet afvallen zo vlak bij huis", komt van de Stan die anders niet veel zegt. "Denkt te veel aan zijn Bertha", zegt Bertje om de Stan te treiteren. Onder de brug begint de trein te vertragen om in de statie van Visé te stoppen. Nu stappen we uit op Belgische bodem. We willen een praatje slaan met een paar treinbedienden en gendarmen, maar we moeten zwijgen, omdat ze Waals spreken. Ze verbieden de mannen om van nog boven op de wagons te gaan zitten tijdens de reis. Hier staan we dan weer voor een half uurtje stil tot dat een trein met koolmijn arbeiders is binnengekomen. Intussen zien we hoe een transporttrein vol met Engelse met middageten wordt voorzien. Het duurt maar enkele minuten en iedereen heeft zijn randsoen. "Goede aardappelen met erwten en wortelen, vlees en ananas als dessert". Als kameraden roken we ook weer dadelijk een "Virginia" en daarna vertrekken we weer dichter naar huis. Het zijn hier weer mooie streken. We rijden verschillende kilometers

CORSENDONCA

naast de Maas en zien rotsen en zien de grote zware terrils van de koolmijnen. Alles werkt er reeds weer en we zien niet veel vernielingen van de zogezegde "V1 auf Luttich" (V1 op Luik). Hier en daar merken we wel een vernieling op maar het valt ons geweldig mee. Belgische meisjes die langs de Maas wandelen en onze trein zien komen langs de sporen staan en gooien sigaretten binnen. Alzo bemachtig ik in mijn hoed nog twee vermaarde V.F kes. De bevolking is verheugd en allen groeten en zwaaien ons toe. Zelfs een oud boerke die 100 van het spoor op zijn akker staat steekt zijn hoed en twee vingers in de lucht.

"Dat gaat nog wat worden als we dichterbij huis komen", merkt Franske op.

Naast één groot tentenkamp, een Amerikaanse bevoorrading plaats waar het krioelt van de negers, stoppen we in de statie van Jupille, een voorstadje van Luik. Hier moeten we allen uitstappen en op de camions wachten die ons in de stad zullen brengen. "Naar een repatriëringcentrum", vertelt een man van onder de grote hoop toeschouwers. Er wordt hier nog te veel Frans gesproken", meent de Coolen. "Het zal beteren als we in Antwerpen uitstappen". Een half uurtje later staan we reeds op een camion die met ons door de stad rijdt waar de straten vol hangen met vlaggetjes en andere versieringen. Voor een huis zien we zelfs een pop hangen aan een galg. "Hitler".

In de straten worden we toegejuicht en aangekeken. We zien verder hier weer koeken en fruit en Creme Glasé te koop. Wij mogen echter nog niet vrij uit. We zien ook Waalse meisjes aan de arm van geallieerde soldaten en negers. "De bevrijding gaat ons nog zonder lief zetten", lacht de Peeters. "Maar enfin, we zitten nog in Luik waar de meeste van die plezante Fraulein's zitten. In onze Kempen zal dat zo erg niet zijn". We worden

CORSENDONCA

naar een leegstaande school, die als repatriëringcentrum is ingericht, gebracht, en we mogen het centrum niet meer verlaten voor aler we in het bezit zijn van een treincoupon naar huis. "Nog Duitse manieren", zegt een makker.

We worden ingedeeld voor het slapen en krijgen een ticketje waarmede we een handsvol biscuitjes krijgen en 2 blokjes smeerkaas. Het is 21 uur de dienst hier op het bureel is beëindigd. Morgen wordt alles klaar gemaakt. Daarmee weten we dan dat we voor morgen nog zeker niet thuis zullen zijn. We trekken het ons niet aan en maken op de kamer ons bed klaar want morgen moeten we uitgeslapen zijn. Het zal in deze nog lager beddekens beter slapen dan in onze wagon met vierkante wielen. Dit is dan weer het einde van de dag, de dag waarin we terug in België zijn gekomen. God zij dank. Ik kruip in mijn bed want er ronken al meerdere makkers.

Donderdag 14 juni 1945

Rond 9 uur staan we op. We gaan ons eens flink wassen en horen dan door de luidspreker dat we kunnen gaan koffie drinken in de kantine, wat we ons geen tweemaal laten afkondigen en we zijn dadelijk op weg. Een beetje aanstellen en we krijgen voor 4 man een wit brood van 1 kg. met ieder een blokje smeerkaas en margarine A.D.I. Verder krijgen we nog heerlijke bonen koffie met melk. Onze Duitse medereizigster geraakt stilaan in een paradijs en drinkt meer dan wij. Na 't eten krijgen we nog 4 sigaretten per man. Men denkt hier aan alles. Op één der programma's die hier overal hangen lezen we waar we overal moeten zijn. Bureel 1. Eenzelvigheid vaststellen en om te zien of we vrijwillig of verplichtte arbeider zijn. De politieke gevangenen en verplichte

CORSENDONCA

arbeiders zullen na deze vaststelling in de volgende burelen mogen voorgaan. Een groot uur aanstellen en we geraken binnen. Het zit er vol bedienden die ijverig werken. He valt me dadelijk op dat hier veel bedienden lid zijn van de K.A.J. en V.K.A.J. Aan een K.A.J er die de ordedienst in dit bureel heeft en een bekende is uit de vormingsdagen vroeger vraag ik direct hoe het met het verbond Turnhout tegenwoordig gaat. En ik wordt tevredengesteld. Van de Ven is soldaat en Eugeen Verdonck werkt in de koolmijn en daarna wijst hij me een Vlaamse K.A.J. er aan waar ik mijn papieren kan laten nazien en bewijzen kan krijgen. Het moet hier snel gaan en we praten tussendoor. De jongen is van 't verbond Brussel en door de landsbond naar hierheen gestuurd. De eerste Vlamingen werden hier door de Waalse bedienden alleen in het Frans aangesproken en niet fair behandeld. De K.A.J. werkt in heel het land flink door en staan met goede vooruitgang. Intussen ben ik bij hem klaar. Een dame vraagt mijn oproepingspapieren en schrijft daarna een briefje T.O: verplichte arbeider. Wat juist is. Met dit briefje kunnen we naar de bank thuis een premie gaan afhalen van 1000 fr. en een bewijs van burgertrouw verkrijgen. De jongen aan de deur zegt dat men er van verschiet hoeveel jongens er zijn die zich uitgeven als verplichte arbeider, maar bij nader onderzoek vrijwilligers zijn, als zijn er vele gedwongen. Zij willen de premie enz. Onze Belg met zijn Duitse vrouw is ook binnen maar dat loopt niet zo goed af. Hij is vrijwilliger en de Duitse vrouw komt bij een vurige Walin terecht. Op de vraag van deze laatste naar de nationaliteit moet ze natuurlijk Duitsland antwoorden. Hierop vliegt de Walin recht achter de tafel, rukt ruw de Belgische driekleur van de Duitse vrouw haar mantel, die uit haar lood geslagen wordt. De Belg vertelt dat het zijn echtgenoot is en mee naar België

CORSENDONCA

wil. De Walin wordt razend en de man krijgt van alles te horen. "Dat hij geen Duitse hoeft mee te brengen. Of hij geen Belgische vrouw nemen kan", enz. Ik ga buiten en even later zie ik de Duitse wenend buiten komen en recht naar de kamer stappen. Ik ga naar bureel 2 de bank. Hier een tijdje aanstellen en binnen kunnen we uitwisselen 100 Rm tegen 100 fr. evenals de oude briefjes van 100 fr. tegen de nieuwe van heden. Doch hoger dan 1000 fr. gaat het niet meer. "Daar zullen we thuis wel meer van horen". Ik bezit geen Marken meer en moet speciale papieren invullen voor mijn Guldens. We krijgen dus 1 fr. voor één Rm. Ik hoop met mijn Guldens wel meer te verdienen. Er zijn anderen kameraden bij die duizenden Marken bezitten. Wij hadden er ook evenveel kunnen hebben als we daar naar gezocht hadden tijdens onze terugtocht nog bij de Russen. Toen veegde wen soms ons achterste af met briefjes van 5 of 10 Rm. Na de bank naar bureel 3 den dokter.

Hier duurt het aanstellen ook lang en een vrouw vertelt intussen over de Russische mannen die we reeds kennen. Zij is kunnen ontsnappen doch een jonge Vlaamse die reeds meerdere maanden zwanger was, werd nog meerdere malen door de Russen genomen. Twee andere jonge meisjes werden door de Russen op een kamer opgesloten voor de Commandant. Terwijl de soldaten de Commandant gingen halen is een van de meisjes uit het raam gesprongen waardoor ze haar arm brak. Van de andere wisten ze niets meer omdat ze daar toen gaan lopen zijn. Zij heeft ook verkrachtingen gezien gewoonweg op de straat. Dit alles gebeurde in Berlijn. We geloven haar volkomen omdat we de Russen kennen. Andere jongens verhalen dezelfde voorvallen die zij gezien hebben. Intussen geraak ik binnen. Ademhalen, borst en longen onderzoek, broek laten zakken, de armen in de lucht steken waarbij de dokter onder mijn armen

CORSENDONCA

kijkt. "Ziek, geweest in Duitsland", vraagt hij. "Neen". De zaak is klaar hier. Nu nog naar de politie. Ergens een bureel overslagen. komt niet uit want op bureel 1 krijgen we een papier waarop de andere burelen moeten invullen. Ontbreekt er één van de handtekens van een bureeloverste ontvangt men geen treinticket en daar moet iedereen passeren. Men geraakt anders niet buiten. Daar staat de politie aan de poort wel voorin. We krijgen meer licht in de zaak van jongens die alle burelen reeds gepasseerd hebben. De armen omhoog steken bij de dokter dient alleen om te zien of de persoon niet het keuringsteken van der S.S. draagt. Dat wisten we nog niet dat men daaraan de S.S. mannen kan herkennen, heel kun leven lang.

Bureel 4 de politie.

Hier duurt het lang en als we er tegen 18 uur aankomen wordt de deur gesloten. Gedaan voor vandaag. Morgen om 9 uur terug komen. Meteen weten we. "Weer niet thuis vandaag". De jongens die met alles klaar zijn kunnen vanavond met de trein van 21 uur vertrekken naar huis. Er is niemand van onze groep in orde. Dus blijven we allen voor vandaag.

"We hadden vanmiddag niet moeten gaan eten", jammert de Coolen "en we ons moeten aanstellen bij de politie, morgen moeten we er bij de eerste staan. Al duurt het tot 's middags". Maar wat doet men er aan. Het was deze middag nog zo goed in de keuken: petatten met vleessaus een ballet en erwtes met peekens. Een hemelse spijs is dat voor ons vandaag geweest. "Dat hadden we vandaag kunnen eten als we ze het hier hadden laten houden", moppert de Coolen. Er zit niets anders op dan maar wachten. Intussen amuseren we ons. De Jef van Antwerpen, een getrouwde man, vertelt met zijn kameraad, ook getrouwd, hoe ze in Berlijn geleefd hebben met de vrouwen. De Jef heeft er wel 6 gehad. Veel bluf is er niet bij want hij laat

CORSENDONCA

er de foto's van zien. "Vooral de "Schafnerin" van de bus wilde me hebben", vertelt hij. Eens beleefde hij een hachelijk moment en hij vertelt hoe hij en zijn vriendin, een vrouw van een Duitse officier, op een avond verrast werden door dat die officier onverwacht met verlof thuiskwam. "Ik kon nog juist langs een andere kamer door de gang buiten geraken", vertelt hij al lachend. "Och mannen", zegt zijn makker. "Gullie jonge kerels hebben beter geleefd dan wij en zoveel andere getrouwde koppen". Wij horen het en denken er het onze van. "En die foto van de schoonste zet ik thuis op schouw", vertelt Jef. "Dan kan die van ons zeggen wat ze wil, God weet wat heeft ze zelf uitgestoken. Kijk hier maar in Luik hoe het vrouwvolk met de geallieerden loopt". Hij kan gelijk hebben. Wij verwachten toch een ander leven, waarin Jef ons ook gelijk geeft. "Ge moet er anders van profiteren als ge de kans hebt zulle", lacht zijn makker en hij laat ook enkele foto's zien van "Schöne Duitse frauen". "Meine Schätzen", lacht hij. Een kamergenoot uit Boom komt binnen met het bericht dat de politie hieronder de valiezen en alles onderzocht. "Het zijn wel plunderaars", vertelt hij. "Al het nieuwe goed nemen ze mee en radio's, fototoestellen, accordeons enz. worden naar een bureel gedragen. Iedereen moet op zijn kamer blijven. Hij zal zijn nieuwe accordeon uit Duitsland in een gecontroleerde kamer proberen te smokkelen. Ik denk aan het nieuwe goed dat ik nog bij me heb en aan mijn kodak en films. Ik kleed me alles aan wat ik kan en doe mijn gedragen klederen uit. De kodak met films steek ik in mijn hoed en hang die heel gewoon aan een nagel. Laat ze maar komen. Een paar politiemannen komen de komst aanmelden van de controle en bevelen alle valiezen uiteen te leggen met de inhoud. Ze blijven meteen in de deur de wacht houden om te zien of er niets weggemoffeld wordt.

CORSENDONCA

De controle komt binnen. Ieder moet op zijn bed bij zijn goederen en niemand mag die plaats verlaten zolang de controle nog bezig is. In de hoek worden botten en schoenen afgenomen. Ook de Jef raakt schoenen en nieuw ondergoed kwijt. De Coolen is weerstandig en daarom moet hij alles stuk voor stuk uitladen waardoor hij zijn twee kopradio's afgenomen wordt. Zijn eigen fout. Kalm blijven ondanks alles. De man uit Boom heeft juist zijn accordeon in een andere kamer achter de deur kunnen plaatsen doch hij geraakt nog een kostbaar filmopnamen toestel kwijt, benevens een fototoestel van grote waarde en een testtoestel voor elektriciteit. Alle wordt onderzocht, bedden en achter de gordijnen en vensters. Ik behoud mijn hoed met zijn inhoud waar ze nog niet aan denken. Wie controleert nu zo een onnozele hoed. Maar een nieuwe Duitse legerkiel wordt meegenomen. Ik ben content van niet meer kwijt geraakt te zijn. Mijn nieuwe schoenen heb ik aan en twee paar hoge schoenen, al zijn het nog goede Duitse, mag ik houden. Gelukkig dat ik ze nog niet gekuist had. Een Walin controleert de bagage van een trouwlustig jonge paartje die zich geheel in het nieuw wilden instellen. Een volle koffer wordt van hen af genomen maar ze krijgen tocht verschillende zaken dingen terug als ze hun plannen bekend hebben gemaakt.

De stemming onder de Vlamingen is hierdoor geweldig veranderd. Zulk onthaal had niemand van ons verwacht. Vele Belgische kokardes worden van de jassen gerukt en op de koer gesmeten. Dat is België.

Vele jongens die hun eigen goed in Duitsland is verbrand of vernield door de bommen hebben zich vooral in het nieuw gestoken. Want wat is er thuis nog? En hier wordt dan alles weer afgenomen. De Boomse makker wordt nog slechter gezind als een hier in diens zijnde jongen hem vertelt dat de controleurs

CORSENDONCA

van de vorige transporten materiaal afgenomen hebben en mee naar huis hebben gesleurd. En dat ze dat nu zelf aan hun lijf dragen. De man stelt een weinig later ook vast dat zijn accordeon weg is. Dat gaat hij zo niet laten gaan en hij wil de bestuurder dan deze dienst spreken. De jongen K.A.J. er zal hem er heen brengen en ze zijn weg. Een tijdje later komen ze terug. De bestuurder weet niet of er een accordeon is binnengebracht. Ze kan ook gestolen zijn. De man heeft echter een bewijs gekregen dat hij ze mag behouden en samen gaan ze op zoek bij de anderen. De Antwerpse vrouw komt praten en zegt dat het in hun kamer niet uit te houden is. De Belg en de Duitse zitten geweldig in de war. Zij praat reeds van scheiden en terug naar Duitsland te gaan. Hij zal nog eens proberen om de papieren in orde te krijgen voor haar. Als dat zo in België reeds begint, hoe gaat dat met dat koppel eindigen, vraag ik me af. Voor haar zal het niet beteren als ze onder het volk komt. Zou ze nu nog zeggen. "Was zal das leben im België schön sein". De moderne Berlinerin zal wel andere ogen opzetten.

"Dan is ons Belgisch – Russisch paartje gelukkiger". "Ge had ze moeten zien stralen toen ze hun papieren kregen in bureel 1. Net een koppeltje dat getrouwd van 't stadhuis kwam", zegt Jef. "Het was den eerste keer dat ik die pummel van een jongen tegen haar iets zag zeggen en er mee gearmd zag", vertelt hij verder. Het is waar ook. Ik heb het koppel ook gezien. Voor dit meisje zal alleen de taal en zeden hier verandering brengen. Zij zal echter beter onthaald worden den de Berlinerin.

De man van Boom komt terug en heeft zijn "stuk" bij. Hij kan er op onze vraag spijtig genoeg niet op spelen. "Thuis heeft hij maar een "12 basser" en dees stuk is een pianoklavier. Hij kent er wel iets van dat horen we wel, maar hij is in Duitsland 2 vingers kwijt geraakt en hij wil zijn zontje accordeon leren

CORSENDONCA

spelen. Intussen wordt het reeds avond en maken we ons klaar om te gaan slapen.

Vrijdag 15 juni 1945

“Vannacht geen alarm gehad hé jongens”! , roept de Antwerpenaar en meteen zijn we allen wakker. “Ik geloof ook niet dat er een V1 of een V2 op Luik is neergekomen want ik heb niets gehoord”, antwoord Jef. “Mijn bolhoed zet ik niet meer op”, zegt Bertje. “Ik kan er niets meer mee doen en voor trouwheid hoeft hij niet te dienen”. “Ik steek mijn zomerhoedje ook in mijn valies Jan”, zegt Toon. “Thuis als ik op ’t veld zal werken, zet ik hem weer op”. “De mijne zal ik ophouden tot thuis toe”, verzeker ik hem. “maar mijn getten zal ik van mijn benen doen om er niet als een boer door te komen”. De Coolen heeft zich reeds gewassen en beveelt ons van dat ook te doen. “Straks zijn we weer de laatste bij de politie”, moppert hij. De tijd om fatsoenlijk te eten heeft hij niet. En hij loopt reeds de trappen af om aan te stellen. Het is 7 uur. Hij heeft gelijk want er staan reeds enkele jongens te wachten voor de politie. Dat maakt ons ook wat sneller en een kwartier later hangen we ook in de rij. Als de bedienden om 9 uur beginnen, kunnen we om 10.30 uur naar schatting klaar zijn. Steeds komen er nieuwe bij en de rij wordt nog langer achter ons. Het is bijna 10 uur eer de dienst begint. Het onderzoek valt mee. Er zijn er die dadelijk klaar zijn, bij anderen duurt het langer. In de rij wordt verteld dat een gewezen S.S man ontdekt werd gisteren in een buiten diens W.C. Hij wilde zo met ons ’t land in. Veel slaag moet hij hebben gehad, vooral van de Walinnen. In zijn koffers werden twee revolvers ontdekt. Hij had ze tijdens de controle alleen laten staan en toen de politie dit verdacht vond werd overal

CORSENDONCA

gezocht en zo werd hij ontdekt. De Coolen is reeds klaar. “Nog rap naar bureel 5 voor het treinticket en dan zijn we vandaag weg, misschien nog met de trein van 14 uur”, roept hij en hij loopt naar dit bureeltje. Ik geraak nog juist met de Toon binnen en we zullen de laatste zijn voor deze middag. “Weer geluk gehad Toon”.

“Paspoort”. De foto wordt vergelekt met mijzelf. “Verder”. Deze man zegt niets, kijkt even naar mijn familienaam en zoekt in een dikke bundel bladeren vol met namen van S.S. mannen. Of leden van andere Duitse organisaties. Ik zie dat er van mijn familienaam geen Duitse gezinde zijn en ik krijg ook dadelijk het nodige handtekening van de politiechef. Nu nog alleen het treincouponneke. De Toon is nog niet klaar. Ik kom hem tegen als ik van bureel 6 kom. Ik ben in orde. “Er waren verschillen de Aertsen”, zet Toon, “doch een dikke Toon als ik stemde met geen enkele overeen ook de jaren klopten niet. Ik werd al bang Jan dat er nog iets zou tussen komen”. Ik wacht hem op en dan gaan we samen naar binnen. Door de micro wordt aangekondigd dat er om 14 een trein gaat tot Hasselt. Dat is onze richting niet, en om 17 uur gaat er weer een trein tot Brussel. Met die zullen we vertrekken. Als dan alles meevalt zullen we tussen licht en donker thuis zijn.

Thuis! Gaat er dat vandaag toch van komen? Zal er niets meer tussen geraken. Het is niet om te geloven. 2 Jaar en morgen de 16de nog 3 maanden erbij!!

Het middageten om één uur is goed. Noedels met tomatensaus en vlees en 4 sigaretten. Na het eten leggen we ons lui op onze beddenbak. De Belg is voor zijn vrouw klaar gekomen maar de Frau aus Berlin in niet meer zo verlangend naar België dan tijdens de reis.

CORSENDONCA

Rond 14 uur zien we de mannen uit het Luikse en de Limburgers naar de camions gaan die hen naar de statie in de stad zullen brengen.

“Vannacht slapen we in ons bed”. En meteen valt den Toon naast mij op mijn bed. Ook Bertje komt erbij en we zetten of leggen ons zo gemakkelijk mogelijk. “Zover zijn we nu toch al”, zucht Bertje.

We blijven nog wat op bed liggen en gaan ons dan klaar maken voor onze laatste reis. De koffers en rugzakken worden ingepakt en gereed gezet. Om 16 uur komen de camions ons halen en brengen ons dan naar de statie in Luik zelf. Als alles nu meevalt kunnen we rond 21 à 22 uur in Turnhout zijn en tegen de donkere thuis. Om 15.30 staan we allen op de koer klaar. Daar wordt één man per tien aangeduid om met één treinkaart te reizen. Onze man is de man uit Boom. We wisselen zolang uit tot de mannen van Ravels en Turnhout met de Stan bijeen zijn. En dan de camions op die met ons naar de statie bollen. Onderweg en in de stad is omzeggens geen vernieling tegenover de reuze puinhopen die we gewoon zijn van in Duitsland.

Aan de statie worden we afgezet en nu zijn we eerst eindelijk “vrije mensen”. We hangen niet meer af van een konvooi of andere formaliteiten. Als we in de trein zitten die volgepropt zit vertelt ons een dame dat deze trein maar tot Tienen rijdt. Uitstappen en wachten tot 17 uur. En nu zijn we weg we reizen weer in Belgische treinen met Belgische burger die heel gewoon zijn. Ze praten veel Frans. We zijn nog steeds in de Walen. Nu is de rit geregeld. Een paar minuten stoppen en dan weer verder. Buiten Luik zien we enkele V1 of V2 uitwerkingen. Maar de Engelse luchtmijnen in Berlijn vernielden zeker zoveel.

De trein gaat goed en we naderen na Leuven nu Brussel. Enkele kameraden zijn we reeds kwijt die onderweg moesten

CORSENDONCA

overstappen. In de statie van Brussel staat een haag van mensen waardoor we recht bij een Rood Kruis diens uitkomen waar we warme erwtensoep krijgen. We kunnen ook gaan slapen in de Kajotterscentrale zo we willen en morgen verder reizen. Maar het is nog licht en nog maar 19 uur. Onze kop staat huiswaarts en we zullen verder rijden. Tussen de haag van mensen staan ook Belgische officieren die ons niet meevallen. Vele jongens hadden als aandenken aan Duitsland een Duitse arbeiderspetje op het hoofd. Brutaal wordt dit petje afgerukt en weggesmeten. Zelfs in de valiezen wordt gesnuffeld.

Weer een gemene streek van België, tegenover jongens die misschien méér helden zijn geweest dan deze officieren. Zo meen ik het en denken de anderen er ook over. Waarom mogen we niet zulk een petje hebben. De jongens zijn verontwaardigd. Is België zo veranderd tegenover eigen jongens.

Geen tijd om daaraan veel te prakkiseren. We kunnen de “halve direct” nog hebben. Die we nog op tijd halen en we zijn op weg naar Antwerpen. In ieder stationnetje stoppen. We zijn dat gewoon. In Mechelen kijken we benieuwd uit. De grote Engelse terreuraanvallen komen in onze gedachten en we zien ook dat er flink gebombardeerd is geweest. “Zou de Vrancks al thuis zijn?”, vraagt Verveckken. Geen tijd om naar te vragen in de statie.

Bijna in Antwerpen. Onze man uit Boom helpen we uitstappen en wensen hem een goede thuiskomst. Rond 20.30 rijden we de middenstatie binnen. Was dat niet de statie die door de eerste V1 werd vernield volgens het “12 uhr blatt” in Berlijn. We kijken wel buiten zonder ruiten in de grote hal, maar dat is ook alles. Bij het uitstappen komen we weer voorbij een Rood Kruis dienst met koekjes en Bouillon maar daar denken we niet aan. Misschien hebben we om 20.30 nog de 41 naar Turnhout nog.

CORSENDONCA

Buiten de statie staat een grote menigte te wachten en we kunnen er juist achter mekaar door dringen al allerhande vragen beantwoordend.

“Vanwaar komde manneke?. Naar waar motte nog manneke?. Lang weg geweest jonge?. Van Berlijn, hoe ziet het daar uit? Heb je dië niet gezien? Zijn er nog op komst?.

Schoon bruingebrande kerels.

De tram naar Turnhout is pas weg. En zo geraken we buiten. In Luik heb ik Toon en Miel het eerst Belgische bier gedronken. 't Was niet te veel. We hebben niet veel Belgisch geld bij, anders gingen we nog eens proeven. Maar dat komt nog wel. We geraken op het Koningin Astridpein, daar wachten we op onze tram. We hebben afscheid genomen van onze Antwerpse makkers. Er wordt ons nog van alles gevraagd door de mensen die ook naar de tram wachten. Als alles meewil zijn we tegen 23 uur in Turnhout en dan tegen 24 uur eindelijk thuis. Er zal nu wel niets meer gebeuren zeker. Eindelijk komt tram 41 aangezet. Onmiddellijk stappen we in en zetten onze bagage op een hoop. Om te gaan zitten hebben geen lust. We moeten zien hoe Antwerpen door de V1 en V2 is vergeld geworden. Maar dat valt geweldig mee. Er is in Antwerpen helemaal niets gebeurd als men daartegen Berlijn, Maagdenburg en die andere Duitse grootsteden vergelijkt. Gelukkig maar, het stemt ons geruster. De ontvanger komt om zijn geld en, het is een gebuur van onze Toon en uit Ravels. Aan geld wordt niet meer gedacht. Op een 10 minuten tijd weten we dat er van onze families geen verongelukt zijn. Ravels ziet er nog uit als vroeger. De zwarten hebben ze er goed van langs gegeven en we zijn gerust. De Miel treft het ook. In de wagon achter ons zit zijn schoonbroer. De Turnhouters zijn ook dadelijk gerust. En het eerste goed nieuws voor ons allen. Van Vucht, onze doodgewaande, is al 5

CORSENDONCA

weken thuis!. Daar zullen we eerst binnengaan en onze bagage laten tot morgen vroeg want naar Ravels hebben we zo laat geen verkeer meer. Dat is het begin van onze gelukkige tijd. We tellen af. Deurne, Schilde, Wijnegem, West – Malle en halt. Een goederentram moet ons hier wisselen en... We hebben veel geluk met een ongeluk. De 3de wagon van de goederentram ontspoord vlak op de wissel en de 4 volgende wagens ontsporen eveneens. Onze trambestuurder kan nog op tijd terugrijden. Het is gebeurd voordat we het beseffen. De boom staat scheef. Twee wagons liggen op onze lijn en meerdere anderen staan buiten hun spoor.

Vandaag nog niet thuis. Voor een paar uur hangen nog eens vast. Zo vlak bij huis en nog bijna verongelukken. Ik heb nog een goede 50 Belgische frank en Toon, Miel, Bertje en ik gaan er nog éne pakken in de café daar aan de wissel. Het wordt donker. Er wordt getelefoneerd naar Turnhout voor een andere tram, en wij drinken er nog eentje. Intussen is het 24 uur geworden en zijn we weer een dag voorbij en de nieuwe begint.

vrijdag 16 juni 1945

De dag waarop we juist twee jaar en driemaanden van huis zijn zullen we thuis komen al moeten we te voet gaan. Want met de wielen, daar treffen we niet veel geluk mee. Plots worden we geroepen, we kunnen met een grote camion mee en nu heeft de Stan geluk. Het is een voor hem zeer bekende chauffeur uit Arendonk. Dus de Stan is ook dadelijk gerust gesteld. Wij stellen ons in achter op de aanhangwagen die volgepropt is met volk uit tram 41. Het meeste is werkvolk dat voor de Engelsen werkt aan de kaden van Antwerpen. Wij moeten maar vertellen over onze belevenissen en tegen halfelf zijn we in

CORSENDONCA

Turnhout aan de statie waar we afstappen nadat we de Stan het beste hebben toegewenst. Wij gaan mee naar de Coolen waar we ons gepak willen afzetten om dan te voet verder te stappen. Jefke woont in de Zandstraat. Het is er stil en kalm als we over de kasseien stappen. Jefke klopt zenuwachtig en snel aan. Zijn moeder komt in een witte japon opendoen daar Jefke op haar roep niet antwoord. Kan hij nog. Wat we nu zien staat ons nog te wachten. Jefke wordt omhelst en zijn vader en zuster zijn op een paar seconden ook beneden. Op enkele minuten tijd staat de halve Zandstraat rond ons. Wij moeten ook de Vucht spreken die schuin tegenover Jefke woont. We rammelen aan de deur en binnen de 5 minuten drukken we vol geluk de hand van de Frans. Wij willen echter ook naar huis maar we moeten eerst rijstpap eten met bruine suiker van de Vucht zijn moeder. We willen eerst niet maar we moeten. En ik eet rijstpap met bruine suiker zonder er aan te denken dat ik daar vroeger niets van moest hebben. Maar het smaakt zo heerlijk tegen die "kohlrabi" in Berlijn. We gaan nu weg. Morgen komen we wel eens meer vertellen of beter dezen namiddag want we zijn nog maar in de klein uurtjes van de dag.

Frans gaat nog een eindje mee tot aan de Miel zijn lief zegt hij. Onderweg vertelt hij hoe hij van ons weggeraakt is tijdens een verschrikkelijk bombardement op Potsdam. Zijn hoofd was daar op de dool geraakt. Samen met zijn schoonbroer is hij dan van daaruit gaan lopen. Ze konden steeds de Russen voorblijven en kwamen zo terecht waar de Amerikanen aan de Elbe waren gekomen.

"Ik zal u eerst een goede raad geven makkers", zegt Frans. "Loop niet te snel naar uw lief als ge denkt dat ge er vroeger een had want 90% loopt met de Engelsen mee. Ons zien ze niet meer staan en meisjes die vroeger bang van de jongens

CORSENDONCA

waren denken dat ze nu niet meer mogen leven als ze geen Tommie aan de arm hebben". Verder vertelt hij hoe onze makker Van Gauwbergen voor 14 dagen aankwam en eerst naar zijn "Ireneke" ging (in Berlijn 4 brieven per week. 3 maal papieren om naar huis te komen om te trouwen) en ..Ireneke was niet thuis. Ze was aan 't wandelen met een Cannadees!! "Dus jongens ge zijd verwittigd, laat ze zelf eerst komen en hoor eerst wat ze gedaan hebben, wilt ge niet bedrogen worden". Wij kunnen het slecht aannemen en de Miel is niet meer gerust voordat de Frans zegt dat "Jozefien" zoiets niet gedaan heeft. "Jan, pas op zulle!", zegt Toon. "Denk eraan laat niet met uw voeten spelen". Ik antwoord dat hij er gerust in kan zijn. Al zolang zonder vrouwvolk geleefd dat we het nu nog wel zullen kunnen als het moet.

Rechtover de "Roxy" onze eerste kennismaking met een geallieerde soldaat op waggelende benen.

"Smal street, smal street", is alles wat we verstaan. De Vucht wijst dat hij verderop moet. Doch de vent is er niet erg voor. We laten hem lullen en zeggen de Vucht dat dit zo met een zatte Rus niet klaar komt. Daar kunt ge meegaan of... de revolver. 200 meter verder weeral een Engelse soldaat. De geallieerden lopen precies dik in Turnhout op zulk een laat uur en op zulke slappe benen. Deze sukkelaar moet ook ergens zijn maar kan ons niet doen verstaan waar en gaat er bij liggen op de stoep. "Komaan", zegt Toon. "Dat ze hun plan trekken en serieus blijven". Wij stappen flink door. Aan de Miel zijn lief nemen we afscheid van de Vucht tot deze namiddag. Bertje is naar zijn zuster gegaan voor een velo en we zien hem niet meer. Hij zal waarschijnlijk blijven slapen tot deze morgen. Ik, Toon, Vervecken en Franske Andriessen marscheren snel op de baan naar Ravels die we nu wel meer zullen opgaan. Er is

CORSENDONCA

nergens iets te bespeuren van vernieling en we denken van het spoedig weer gewoon te zijn in België. Aan de Stokerij te Ravels komt de tramontvanger van tram 41 aangefietst en neemt Toon meedoor daar onze makker anders wel een uur later thuis zal zijn als wij. We spreken eerst met hem af om straks met de tram van 14 uur terug naar de Coolen te rijden voor onze bagage. Aan de brug neem in vervolgens weer afscheid van mijn twee makkers die over de brug moeten zijn en stap langs de fabriek door de dreef die in geurig groen staat. Mijn hart klopt geweldig. Binnen een paar minuten zie ik allen misschien weer terug. ik voel bijna geen grond meer als ik in de draai van de dreef op de gevel van ons huis kijk. Nog steeds dezelfde streek, dezelfde groene slagvensters. Daar moet ik kloppen. Stil ga ik op de koer eerst eens kijken. Alles is stil en nog juist hetzelfde huis. Geen sporen van vernieling te zien en ik ga kloppen op de slagvensters waar mijn ouders vroeger sliepen en waarvan ik het nu nog denk. Zachtjes klop ik....niets....nog eens....niets, wat harder nu.... nog niets. Ik wacht wat, en het licht gaat aan. Een jonge vrouw in het wit komt naar de deur. Het is mijn zuster die getrouwd is terwijl ik nog granaten maakte in Berlijn. Ik sta voor de deur met mijn hoed nog op. Juist een zwerver. Zij herkent me nog niet. Op haar vraag wie het is, antwoord ik niet Ze herhaalt de vraag weer en ik vraag of ze haar broer uit Berlijn nog kent. Ze laat me staan en loopt de kamer uit. Ik hoor haar nog roepen. "Onze Jan", en twee minuten later heb ik allen omhelsd. Moeder en vader, wenend van geluk. Ook mijn broer komt naar beneden. Hij is groot geworden. Een zusje komt ook af. Ik meen dat het ons Stefanie is maar die is niet thuis. Zij dient ergens in Turnhout. Het is ons Irene. Onze kleinste komt ook slaperig naar beneden. Ik zeg "Irene", weer mis en de kleine gaat verschrikt terug naar boven. Dan

CORSENDONCA

denk ik er plots aan dat het onze "Kapitein" is die nog niet kon klappen als ik vertrok en nu zo groot is als toen ons Irene. Ze is nog bang als ik ze opneem en herkent me niet goed tot ik mijn hoed afdoe.

Mijn schoonbroer kan ieder ogenblik aankomen daarom dat mijn zuster me zolang liet staan. Zij dacht dat hij het was die klopte.

Op mijn vraag waar het kind is waarover ik nonkel zou worden in de laatste brief die ik van thuis had ontvangen vóór een jaar terug, wordt me medegedeeld dat "Bernardje" maar en maand geleefd heeft.

Ik ben dus nonkel geweest en zwijg daar maar over. De geburen komen ook één voor één opdagen en ik zit te vertellen tot 4 uur dan wil ik gaan slapen in een echt bed. Zal dat nog wel gaan. Straks moet ik meer vertellen.

In 't bed dank ik God eerst voor dit geluk van mijn familie levend terug te zien, en denk nu na 2 jaar en 3 maanden er na deze slaap een nieuw leven zal komen voor mij waarin ik méér geluk zal beleven dan ik nu de laatste jaren heb gehad en waarin ik denk nu recht op te hebben.

Nu sluit ik ook mijn dagboek af. Mijn voornemen heb ik volbracht. Vanaf de dag dat ik thuis vertrok, tot de dag dat ik weer thuis kom.

Van den Avoort Jan.

CORSENDONCA

Corsendonca

Corsendonca is het ledentijdschrift van de Oud-Turnhoutse Heemkundekring "Corsendonca". Het verschijnt viermaal per jaar en is geregistreerd onder het nummer ISSN 0779-5785.

Losse nummers zijn verkrijgbaar voor de prijs van 2,50 Euro.

Lidmaatschap

Het lidgeld bedraagt 8,50 euro per jaar. Men kan steeds lid worden door storting van dit bedrag op rekening **646-6074380-60 t.n.v. Heemkundekring Corsendonca**. U ontvangt dan niet alleen het ledentijdschrift, maar u krijgt ook steeds een flinke korting bij een nieuwe publicatie.

Contact adressen

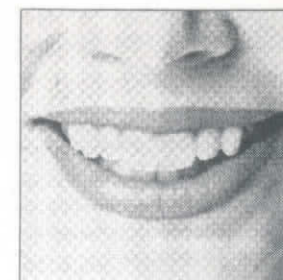
Wim van Hout, Polderstraat. 30	tel: 014/41.65.72 e-mail: wim@vanhout.net
Jan Sels, Draaiboom 98	tel: 014/45.18.12 e-mail: sels.jan@skynet.be
Hugo Miguet, Sprinkhaanweg 4	tel: 014/45.10.88 e-mail: miguet.hugo@scarlet.be
Rudy Cornelis, Polderstraat. 57	tel: 014/42.65.85 e-mail: RCornelis@advalvas.be
Leo van Hooghten, P. Dielsstraat 23	tel: 014/45.22.56 e-mail: leovanhooghten@versateladsl.be
Roger Haeseldonckx, Werkendam 142	tel: 014/41.96.08 e-mail: roger.haeseldonckx@skynet.be
Roger Van Mierlo, Draaiboom 4	tel: 0494 78 42 00 e-mail: Rvanmierlo@telenet.be

Inhoud

Voorwoord	Blz. 01
In memoriam Maria Hoskens	Blz. 05
Oud Turnhout en haar monumenten	Blz. 07
Herken je ze nog	Blz. 10
De oorlog van Jan Van Den Avoort deel VIII	Blz. 12

delta lloyd

BELEGGINGSADVIES

ONS DOEL, UW GLIMLACH

**KANTOOR OOSTHOVEN
POLDERSTRAAT 29
TEL. 014/41 16 35**

**KANTOOR RAVELS
KLEIN RAVELS 1
2380 RAVELS
TEL. 014/65 87 11**